

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadsskjema for museumsprogrammer 2015
Referanse	1005833
Innsendt	30.04.2015 16:47:59

Opplysninger om søker

Søker

Navn på organisasjonen	Anno museum
Institusjonens leder	Harald Jacobsen
Postadresse	Anno museum, postboks 117
Postnr / Poststed	2401 ELVERUM
Tlf. til organisasjon	62409075
E-post til organisasjon	
Prosjektets kontaktperson	Mari Østhaug Møystad
Tlf. til kontaktperson	95879123
E-post til kontaktperson	mari.moystad@annomuseum.no
Nettside	http://www.annomuseum.no
Org. Nr	994 933272

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt

Søknaden gjelder

Samfunnsrolle

Tittel på prosjektet

Fornyning og formidling Latjo drom

Sammendrag av prosjektet

Anno museum avdeling Glomdalsmuseet ønsker å fornye den permanente utstillingen Latjo drom, samt å lage ulike formidlingsopplegg med vekt på kompetansebygging.

I dette arbeidet har museet som mål å være en ressurs for andre museer og institusjoner og samtidig skape ny kunnskap om romanifolkets/taternes kultur og historie. Arbeidet har dialog og medvirkning fra romanifolket/taterne selv, og vektlegging av romanifolkets/taternes erfaringsnære kompetanse som selve kjernen i arbeidet.

Mål med prosjektet

Gjennom å fornye og videreutvikle den permanente utstillingen Latjo drom, og ved å lage formidlingstilbud rettet inn mot kompetansebygging på andre museer og institusjoner, så ønsker Anno museum avdeling Glomdalsmuseet å øke formidlingen av romanifolkets/taternes kultur og historie, samt å styrke sin posisjon som et nasjonalt- kunnskap og kompetansesenter for formidling av romanifolkets/taternes kultur og historie. Kjernen i formidlingsoppleggene er den faglige satsingen på området og et samarbeid mellom formidlere, konservator og minoritetenes egne representanter. Kursene vil holdes av formidlere av taterslekt som både har kunnskap om fagområdet og som kan bruke sin erfaringsnære kompetanse i formidlingen.

Beskrivelse av prosjektets overføringsverdi

Arbeidet som gjelder romanifolket/taterne har overføringsverdi for arbeidet med kulturelt mangfold generelt og med andre nasjonale minoriteter spesielt, både i forhold til faglig innhold og en arbeidsmetode som vektlegger dialog og medvirkning fra minoritetene selv. Tema som diskriminering og fordommer er også sentrale tema i arbeidet med andre minoritetsgrupper. I formidlingen legges det vekt på en kritisk refleksjon og en diskuterende formidling, noe som stiller krav til publikum og gjør at de både må reflektere over samfunnet rundt dem og egne holdninger.

Erfaringene er særlig aktuelle for Anno Museum i dag fordi avdeling Glomdalsmuseet neste år vil starte arbeidet med å bygge opp en ny permanent utstilling om det mangfoldige Hedmark. Det er også igangsatt et samarbeid med Norsk Skogfinsk museum, som kan føre til at Anno museum vil gå tyngre inn i formidlingen av en annen nasjonal minoritet, skogfinnene. Norsk Skogfinsk museum ønsker å være en del av et nytt fellesmagasin som Anno museum har under planlegging. At Anno museum avdeling Glomdalsmuseet har mange års erfaring fra problemstillinger i forhold til nasjonale minoriteter vil klart være en styrke når museet møter nye utfordringer i et framtidig samarbeid rundt det skogfinske.

Prosjektbeskrivelse

I Stortingsmelding 15, som var den første Stortingsmeldingen om nasjonale minoriteter, ble det lagt vekt på at den planlagte avdelingen for romanifolkets/taternes kultur og historie på Glomdalsmuseet var en form for kulturell oppreisning til gruppen som en kompensasjon for den kontroll og fornorskningspolitikken de har blitt utsatt for. Videre ble det fastslått at målet med avdelingen var å styrke kulturen og at fokuset skulle være på det kulturelle innholdet, selv om statens overgrep også burde omtales. I tråd med dette har både museets permanente utstilling Latjo drom, nettutstillingen-, katalogen- og vandretstillingen med samme navn hatt det kulturelle innholdet som hovedfokus.

Den første utstillingen som har storsamfunnets behandling av romanifolket/taterne som hovedfokus blir produsert i år. Dette er en vandretstilling med navnet «Latjo drom- den vanskelige bosettelsen. Gjennom fokus på taternes bosetting utfordres den besøkende til å se norsk historie på en ny måte og å reflektere over både egne og andres holdninger.

Siden Latjo drom utstillingen åpnet i 2006 har den minoritetspolitiske situasjonen endret seg, og det er nå et ønske både fra museets fagpersonale og fra romanifolket/taterne selv, om å fornye den åtte år gamle utstillingen, for å gi en bredere plass til det som handler om overgrep og storsamfunnets rolle. Det er også et behov for å fornye andre deler av utstillingen.

I tillegg til fornying av utstillingen er det et ønske om å etablere faste formidlingspakker som ved hjelp av kurs rettet mot andre museer og institusjoner vil være kompetansebyggende og som vil bidra til økt formidling av romanifolkets/taternes kultur.

Prosjektets innhold

Prosjektet det søkes om midler til har to ulike komponenter: fornying av Glomdalsmuseets permanente utstilling Latjo drom og utvikling av formidlingsopplegg med vekt på kompetansebygging.

Fornyng av utstillingen

Selv om den permanente utstillingen Latjo drom har blitt tilført nye komponenter i året som gikk så er det behov for at utstillingen fornyes ytterligere og at den gjøres mere levende og autodidakt. Dette vil gjøre det lettere for skoleklasser og andre brukere å besøke utstillingen også uten omviser, noe som vil muliggjøre flere besøkende.

Det er, som nevnt, et særlig behov for at den delen av utstillingen som handler om romanifolket/taterne og storsamfunnet fornyes og at sterkere virkemidler tas i bruk. Det er også et behov for oppgradering av lyd og lys i hele utstillingen.

Blant annet kan lydsensorer monteres som settes i gang når folk beveger seg inn i ulike områder. Det er også et ønske om å lage effekter som både engasjerer og virkeliggjør overgrepene som ble gjort mot romanifolket/taterne. Tema som berøres kan handle om sterilisering, lobotomi, om det å miste sine barn til myndighetene og det å vokse opp på barnehjem. Sitater og deler av radioprogram eller intervjuer kan også brukes som lydeffekter, noen av disse er fra Norsk Misjon blant hjemløse og formidler klart holdningene som mange hadde overfor denne minoriteten.

Det vil også lages montre til nye gjenstander som blant annet «ståtarkongens» pisk. En ide er å lage ulike figurer som illustrerer «øvrigheta». Disse kan blant annet være læreren, presten (misjonen) og legen. Figurene kan også lages ved hjelp av lyd og lys. For å få mere plass vil det også være aktuelt å flytte på vegger og å gi romanifolket/taterne og storsamfunnet et annet formspråk, med mindre tekst og flere effekter. Blant annet er det et ønske om å overføre noen av historiene som i dag er på planser til lyd og bare bruke noen sitater på veggen.

Her har vi flere ideer som vil diskuteres videre med utstillingsarkitekt og arbeidsgruppa. Flere områder som f. eks campingvogna og båten i utstillingen vil tilrettelegges for bruk.

Glomdalsmuseet ønsker i 2015 å lage fire ulike formidlingsopplegg med kompetansebygging som mål:

1. Rollespillet Latjo drom

Rollespill for 5-7 klasse som viser litt av taternes liv i «gamle dager» og hvordan de fra statlig hold ble tvunget til bosetting samtidig som de ikke fikk lov til å bosette seg i kommunene. Rollespillet er laget i samarbeid med Dronning Mauds minne. I 2014 ble dette rollespillet gjennomført med flere ulike skoler på Glomdalsmuseet. Nå vil museet tilby formidlere fra andre museer og institusjoner å lære rollespillet gjennom å delta i skoleformidlingen på Glomdalsmuseet. Målet er at de etter dette gjennomfører opplegget på sine institusjoner.

I rollespillet kler skoleelevene seg ut som tater i "gamle dager", de handler, drar på kommunehuset for å søke om tomt, de møter både "de snille" og "de slemme" i nabolaget. I rollespillet føler barna på kroppen hva det vil si å bli diskriminert. Spørsmål rundt denne diskrimineringen har overføringsverdi på hvordan vi i dag behandler «nye minoriteter» og andre grupper eller individer som vi på en eller annen måte anser for å være annerledes.

2. Formdiling av trådarbeid:

Museet prosjektmedarbeider har over flere år drevet med formidling av trådarbeid. Museet ønsker å bruke hennes kompetanse til å utvikle kurs i trådarbeid. Disse kursene vil primært være rettet mot formidlere på andre museer og i skolen. Etter gjennomført kurs vil det være mulig for museene selv å drive disse kursene på sine respektive institusjoner. Kursene kan også være aktuelle for håndverks- og husflidslag.

3. «Vandriar rakkra» (romanifolket/taterne forteller)

I høst vil den første boka på norsk romani, utenom ordbøker, utgis. Boka består av historier på romani som på ulike måter handler om romanifolkets/taternes reisende livsform. Det vil lages et skoleopplegg der elevene lærer litt om språket (tall, sang, enkle ord). De deles inn i grupper som velger ut en historie i boka som på slutten av dagen gjenfortelles som f.eks. rollespill, teater eller dokketeater. I gjenfortellingene må elevene bruke romanispråket aktivt og lære seg en rekke ord som de videreformidler til klassen.

Kurset er primært rettet mot skoleverket, men kan også holdes som «voksenopplæringskurs» på museet både for romanifolket/taterne selv og andre interesserte. Museets formidlere av taterslekt har vært sentrale i arbeidet med boka og de vil også fungere som formidlere i dette prosjektet.

4. Den vanskelige bosettelsen

Glomdalsmuseet vil våren 2015 ferdigstille en ny vandreutstilling med navnet: «Latjo drom- den gode reisen, den vanskelige bosettelsen». I denne vandreutstillingen er det produsert radioprogram men faktaark og spørsmål med utgangspunkt i bosettingsproblematikken der skoleelever og andre kritisk må forholde seg til spørsmål som blant annet handler om diskriminering, språkbruk og utestenging. I ytterste instans må den enkelte ta et oppgjør med egne holdninger. Utstillingen produseres i to eksemplarer der en vil være på Glomdalsmuseet og den andre vil vandre rundt til andre museer og institusjoner. Dette formidlingsopplegget ønsker museet å tilby med formidler til ulike institusjoner. Den vil også være en del av formidling på museet.

Målgrupper

Fornyng av utstillingen har først og fremst skolen (grunnskole, videregående skole og høyskole) som målgruppe, men også museets ordinære brukere. Formidlingspakkene har primært formidlere på andre museer- og institusjoner som målgruppe.

Mål

Gjennom å fornye og videreutvikle den permanente utstillingen Latjo drom, og ved å lage formidlingstilbud rettet inn mot kompetansebygging på andre museer og institusjoner, så ønsker Anno museum avdeling Glomdalsmuseet å øke formidlingen av

romanifolkets/taternes kultur og historie, samt å styrke sin posisjon som et nasjonalt- kunnskap og kompetansesenter for formidling av romanifolkets/taternes kultur og historie. Kjernen i formidlingsoppleggene er den faglige satsingen på området og et samarbeid mellom formidlere, konservator og minoritetenes egne representanter. Kursene vil holdes av formidlere av taterslekt som både har kunnskap om fagområdet og som kan bruke sin erfaringsnære kompetanse i formidlingen.

Forskning

I formidlingsopplegget som handler om rollespill brukes aktivt informasjon om kommunenes systematiske forsøk på å nekte taterne på å bosette seg i deres kommune og fokuserer særlig på perioden fra 1945- 1965, Det faglige innholdet tar utgangspunkt i en arkivundersøkelse gjennomført høsten 2014 av konservator og prosjektmedarbeider i kommunearkivene fra tre kommuner i Solør (Våler, Grue og Åsnes). I 2015 vil det foretas nye undersøkelser i flere kommuner.

Forankring og organisering

Glomdalsmuseet har et nasjonalt ansvar for formidling av romanifolkets/taternes kultur og historie. Dette ansvaret er forankret i to ulike Stortingsmeldinger: Stortingsmelding nr. 22 (1999- 2000) og Stortingsmelding 15 (2000-2001). I stiftelsen Glomdalsmuseets §1 legges det også vekt på at stiftelsens formål er å drive med innsamling, bevaring, forskning og formidling på nasjonalt nivå innen noen utvalgte museumsfaglige områder, i første rekke innen områdene minoritetskulturer og det flerkulturelle Hedmark. Det pekes videre på at museet har et særlig ansvar for romanifolkets/taternes kultur.

Arbeidet som gjelder romanifolket/taterne har overføringsverdi for arbeidet med kulturelt mangfold generelt og med andre nasjonale minoriteter spesielt, både i forhold til faglig innhold og en arbeidsmetode som vektlegger dialog og medvirkning fra minoritetene selv. Minoritetenes erfaringsnære kompetanse er her sentral.

Erfaringene er særlig aktuelle for Anno Museum i dag fordi avdeling Glomdalsmuseet neste år vil starte arbeidet med å bygge opp en ny permanent utstilling om det mangfoldige Hedmark. Det er også igangsatt et samarbeid med Norsk Skogfinsk museum, som kan føre til at Anno museum får et ansvar for en annen nasjonal minoritet, skogfinnene. At Anno museum avdeling Glomdalsmuseet har mange års erfaring fra problemstillinger i forhold til nasjonale minoriteter vil klart være en styrke når museet møter nye utfordringer i et framtidig samarbeid rundt det skogfinske.

Prosjektet som det nå søkes midler til er under ledelse av fagansvarlig konservator på området tater/romani.

Prosjektmedarbeider av romani/taterslekt vil være en del av det daglige arbeidet.

Arbeidet vil skje i dialog med museets arbeidsgruppe der taternes egne organisasjoner Taternes landsforening (TL) og Landsforeningen for romanifolket (LOR) har sine representanter, og ved at en fast prosjektmedarbeider av taterslekt jobber tett med fagansvarlig konservator, både som formidler og fagperson.

I arbeidet med fornying av utstillingen vil det engasjeres en utstillingsdesigner/utstillingsarkitekt som vil ha ansvar for det arkitektoniske og formmessige i tett dialog med fagansvarlig konservator, prosjektmedarbeider og museets arbeidsgruppe.

Arbeidsgruppen består av

- Avdelingsdirektør Jan Hoff Jørgensen.
- Fagansvarlig konservator romani/tater: Mari Østhaug Møystad
- Prosjektmedarbeider Mariann Grønnerud
- Representant for Taternes Landsforening: Holger Gustavsen
- Representant for Taternes Landsforening: Lennart Karlsen
- Representant for Landsorganisasjonen for romanifolket: Monica Karlsen
- Representant for Landsorganisasjonen for romanifolket: Linda Aleksandersen.
- Representant for Landsorganisasjonen for romanifolket: Per Fredriksen.

Representant for Landsorganisasjonen for romanifolket: Nina Pettersen.

Prosjektbudsjett

Prosjekt	
Startdato / Sluttdato	17.08.2015 - 17.08.2016
Søknadssum kulturrådet for hele prosjektperioden	705 570
Budsjettramme for prosjektperioden	1 195 295,

Budsjett for første år

UTGIFTER

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Interne formidlere	kr 25 447,00
	Eksterne formidlere	kr 37 000,00
Varer/utstyr	Materiale formidling	kr 6 130,00
Tjenester kjøpt av andre	Forprosjekt utstilling	kr 30 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Reiseutgifter formidling	kr 37 000,00
Totale utgifter		kr 135 577,00

INNEKTER

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 80 130,00</u>
Glomdalsmuseets egenandel	Ja	kr 489 725,00
Totale inntekter		kr 569 855,00

Budsjett for andre år

UTGIFTER

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Håndverkere 3. mnd.m. sos.utgifter	kr 290 000,00
	Lønn konservator 2. mnd med sos. utgifter	kr 100 000,00
	Interne formidlere og prosjektmedarbeidere interne	kr 25 448,00
	Eksterne formidlere	kr 37 000,00
Varer/utstyr	Belysning og oppdatering av eksisterende belysning	kr 115 000,00
	Materiale formidling	kr 6 130,00
	Tekstplakater og montre	kr 75 000,00
	Audovisuell utstyr, programmering og software	kr 200 000,00
	Materiale til ombygging	kr 50 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Utstillingsdesign og grafisk design	kr 125 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Reiseutgifter formidling	kr 37 000,00
Totale utgifter		kr 1 060 578,00

INNEKTER

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 625 440,00</u>
Totale inntekter		kr 625 440,00

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato / Sluttdato

17.08.2015 - 17.08.2016

Fyll ut aktivitetsplan for prosjektet under

Tittel

Fra dato / Til dato

Utforming av forprosjekt utstilling

17.08.2015 - 29.11.2015

Arbeid med bygging av utstilling

01.01.2016 - 01.05.2016

Arbeid med arkitektonisk utforming av utstilling

04.01.2016 - 01.05.2016

Arbeid med grafisk formgivning av utstilling

01.01.2016 - 01.05.2016

Arbeid med faglig innhold utstilling

01.11.2015 - 01.02.2016

Iverksetting av ulike kurs

15.01.2015 - 15.08.2016

Andre opplysninger

Samarbeidspartnere

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner

Samarbeidspartner 1

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon

Taternes Landsforening

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Ja

Postadresse

Taternes Landsforening
Glommengt 29

Postnr / Poststed

2211 Kongsvinger

Kontaktperson

Holger Gustavsen

Tlf. til kontaktperson

99370875

E-post til kontaktperson

post@taterne.com

Rolle i prosjektet

Museet har siden 1997 samarbeidet med Taternes landsforening om aktiviteter og prosjekter knyttet til den faglige satsingen på romanifolket/taterne. Taternes Landsforening var en av initiativtakerne til etableringen av en egen avdeling for romanifolkets/taternes kultur og historie på Glomdalsmuseet. I dag samarbeider Taternes Landsforening med Glomdalsmuseet gjennom museets arbeidsgruppe.

Samarbeidspartner 2

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon

Landsorganisasjonen for romanifolket

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse

Landsorganisasjonen for Romanifolket c/o Vivian Voldhaug, Prost Erichsens vei 14 b.

Postnr / Poststed

2407 Elverum

Kontaktperson

Vivian Voldhaug

Tlf. til kontaktperson

45284288

E-post til kontaktperson

lorstyret@gmail.com

Rolle i prosjektet

Landsorganisasjonen for romanifolket (LOR) har vært med i museets arbeidsgruppe siden 2004 og har siden dette bidratt til det faglige arbeidet med romanifolket/taternes kultur og historie på Glomdasmuseet. LOR har i dag to representanter i arbeidsgruppa.

Samarbeidspartner 3

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon

Landsforeningen for
romanifolket

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse

c/o Lars Harstad, postboks
8116.

Postnr / Poststed

4675 KRISTIANSAND S

Kontaktperson

Per Fredriksen

Tlf. til kontaktperson

90564849

E-post til kontaktperson

lorstyret@gmail.com

Rolle i prosjektet

Landsforeningen for romanifolket (LOR) har vært med i museets arbeidsgruppe siden 2004 og har siden dette bidratt med det faglige arbeidet med romanifolkets/taternes kultur og historie på Glomdalsmuseet. LOR har i dag to representanter i arbeidsgruppa,

Vedlegg

Vedlegg

- soeknad_kulturra_det_romani__2015.docx